UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W KOWALEWIE POMORSKIM

z dnia ..... 2026 r.

w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, trybu ich pobierania oraz szczegółowych warunków przyznawania, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich oraz sposobu ich rozliczania

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662, 912 i 1273) oraz art. 50 ust. 6, 6a i 6b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2026 r. poz. 639, 974 i 986) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwała określa:

1) szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, w tym usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich, oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

2) szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat oraz tryb ich pobierania;

3) szczegółowe warunki przyznawania, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania ich wykonywania.

§ 2. 1. Przyznawanie usług opiekuńczych, usług sąsiedzkich, specjalistycznych usług opiekuńczych z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi osobom spełniającym przesłanki ustawowe następuje z uwzględnieniem następujących szczegółowych warunków:

1) usługi obejmują czynności, w których osoba wymaga pomocy, w zakresie niezaspokojonym przez pomoc faktycznie dostępną tej osobie;

2) częstotliwość pomocy dostosowuje się do tego, czy potrzeba wykonania danej czynności występuje codziennie, w określonych dniach tygodnia czy okresowo;

3) przyznawana pomoc uwzględnia czas niezbędny do wykonania poszczególnych czynności, stopień samodzielności osoby oraz pory dnia, w których wymaga ona wsparcia;

4) przy korzystaniu z kilku form pomocy uwzględnia się ich rzeczywisty zakres i czas świadczenia w odniesieniu do potrzeb osoby, które nadal wymagają zaspokojenia.

2. Przy przyznawaniu specjalistycznych usług opiekuńczych rodzaj pomocy dostosowuje się do ograniczeń w codziennym funkcjonowaniu wynikających ze schorzenia lub niepełnosprawności, z uwzględnieniem rodzaju i zakresu pomocy uzyskiwanej już przez osobę w ramach leczenia, rehabilitacji i innych świadczeń.

§ 3. 1. Rozszerza się katalog osób, o których mowa w art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, o osoby, dla których wsparcie w postaci usług sąsiedzkich będzie miało charakter uzupełniający opiekę sprawowaną przez rodzinę, a także wspólnie niezamieszkującego małżonka, wstępnych i zstępnych.

2. Usługi sąsiedzkie przyznaje się do wykonywania czynności wymienionych w ust. 4, w których osoba potrzebuje pomocy, z uwzględnieniem częstotliwości występowania tych potrzeb i przedziałów czasu, w których pomoc rodziny lub pomoc w innej formie nie zaspokaja tych potrzeb. Warunki określone w § 2 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

3. Usługi sąsiedzkie przyznaje się w wymiarze do 10 godzin tygodniowo. Wymiar odpowiada czasowi potrzebnemu do wykonania przyznanych czynności i częstotliwości ich wykonywania. Usługi mogą być wykonywane we wszystkie dni tygodnia.

4. Zakres usług sąsiedzkich obejmuje następujące czynności:

1) dokonywanie i dostarczanie zakupów podstawowych artykułów spożywczych, higienicznych i leków, przygotowywanie i podawanie prostych posiłków oraz pomoc przy ich spożywaniu;

2) utrzymywanie porządku w pomieszczeniach używanych przez osobę korzystającą z usług, mycie naczyń, pranie odzieży i bielizny, zmianę pościeli, wynoszenie odpadów, przynoszenie wody i opału;

3) pomoc w ubieraniu i rozbieraniu, podstawowej opiece higieniczno-pielęgnacyjnej, korzystaniu z toalety i zmianie środków higienicznych oraz pomoc w przemieszczaniu się w mieszkaniu;

4) towarzyszenie podczas spacerów, wizyt w placówkach ochrony zdrowia i załatwiania spraw urzędowych oraz pomoc w utrzymywaniu kontaktu z rodziną i otoczeniem, w tym w korzystaniu z telefonu i innych środków komunikacji.

5. Czynności wymienione w ust. 4 obejmują wyłącznie pomoc niewymagającą specjalistycznej wiedzy i kompetencji, mieszczącą się w zakresie określonym w art. 50 ust. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

6. Wykonywanie usług sąsiedzkich rozlicza się miesięcznie na podstawie indywidualnej karty realizacji usług, zawierającej imię i nazwisko osoby korzystającej z usług, imię i nazwisko osoby wykonującej usługi, datę wykonania czynności, ich opis, godzinę rozpoczęcia i zakończenia oraz łączny czas wykonywania usług.

7. Wykonanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w karcie potwierdza osoba wykonująca oraz osoba korzystająca ze wskazanych usług. Jeżeli stan zdrowia osoby korzystającej z tych usług uniemożliwia złożenie podpisu, osoba wykonująca usługi odnotowuje tę okoliczność i jej przyczynę w karcie; wykonanie usług podlega wówczas potwierdzeniu przez organizatora usług na podstawie sprawdzenia ich realizacji.

8. Podstawą rozliczenia jest suma faktycznie wykonanych i potwierdzonych godzin usług opiekuńczych w tym usług sąsiedzkich i specjalistycznych usług opiekuńczych z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Do czasu wykonywania usług nie wlicza się dojazdu lub dojścia osoby wykonującej usługi przed rozpoczęciem ich świadczenia ani jej powrotu po zakończeniu świadczenia. Wyłączenie nie obejmuje przemieszczania się stanowiącego element wykonywania przyznanych czynności.

§ 4. 1. Odpłatność za usługi opiekuńcze w tym usługi sąsiedzkie i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustala się według poniższej tabeli. Procent kryterium dochodowego oznacza stosunek dochodu osoby samotnie gospodarującej do kryterium z art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej albo stosunek dochodu na osobę w rodzinie do kryterium z art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Dochód ustala się zgodnie z wyżej wymienioną ustawą.

Dochód w stosunku do właściwego kryterium dochodowego	**Odpłatność osoby samotnie gospodarującej**	**Odpłatność osoby w rodzinie**
do 100% włącznie	bezpłatnie	bezpłatnie
powyżej 100% do 150%	5%	15%
powyżej 150% do 200%	10%	20%
powyżej 200% do 250%	20%	30%
powyżej 250% do 300%	30%	40%
powyżej 300% do 350%	40%	50%
powyżej 350% do 400%	50%	60%
powyżej 400% do 450%	60%	70%
powyżej 450% do 500%	70%	80%
powyżej 500% do 550%	80%	90%
powyżej 550% do 600%	90%	100%
powyżej 600%	100%	100%

Wskaźniki odpłatności oznaczają procent kosztu jednej godziny danego rodzaju usług. Górne granice przedziałów dochodowych w tabeli są włączne.

2. Ustala się koszt jednej godziny usług, stanowiący podstawę obliczenia odpłatności:

1) dla usług opiekuńczych, w tym usług sąsiedzkich – w wysokości 0,8% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w okresie wykonania usług;

2) dla specjalistycznych usług opiekuńczych z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi – w wysokości 2,5% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w okresie wykonania usług.

3. Miesięczna opłata stanowi iloczyn liczby faktycznie wykonanych godzin usług opiekuńczych w tym usług sąsiedzkich i specjalistycznych usług opiekuńczych z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, kosztu jednej godziny danego rodzaju usług i właściwego wskaźnika odpłatności określonego w tabeli, z uwzględnieniem zwolnień określonych w § 5. W przypadku kilku rodzajów usług opłatę oblicza się oddzielnie dla każdego rodzaju i sumuje.

§ 5. 1. Całkowicie zwalnia się od opłat osobę, której miesięczny dochód po odliczeniu wydatków określonych w ust. 3 nie przekracza kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, a w przypadku osoby w rodzinie – gdy miesięczny dochód na osobę w rodzinie po odliczeniu tych wydatków nie przekracza kryterium dochodowego rodziny, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

2. Osobę niespełniającą warunków całkowitego zwolnienia określonych w ust. 1 zwalnia się z 30% opłaty obliczonej zgodnie z § 4 ust. 1, jeżeli występuje co najmniej jedna z następujących okoliczności:

1) osoba korzysta jednocześnie z co najmniej dwóch rodzajów usług, za które ponosi odpłatność, spośród usług opiekuńczych innych niż sąsiedzkie, usług sąsiedzkich i specjalistycznych usług opiekuńczych;

2) co najmniej dwie osoby w rodzinie korzystają z odpłatnych usług opiekuńczych w tym usług sąsiedzkich i specjalistycznych usług opiekuńczych, a co najmniej jedna z nich jest przewlekle chora;

3) osoba lub jej rodzina ponosi opłatę za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej, placówce opiekuńczo-wychowawczej, zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub placówce leczniczo-rehabilitacyjnej;

4) łączna wysokość miesięcznych wydatków określonych w ust. 3 pkt 1 i 3 wynosi co najmniej 20% miesięcznego dochodu osoby samotnie gospodarującej albo miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie.

3. Wydatkami uwzględnianymi przy stosowaniu ust. 1 i ust. 2 pkt 4 są wydatki ponoszone przez osobę korzystającą z usług opiekuńczych w tym usług sąsiedzkich i specjalistycznych usług opiekuńczych z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi lub jej rodzinę na:

1) niezbędne leki, wyroby medyczne, leczenie i rehabilitację tej osoby lub członka jej rodziny;

2) opłaty za pobyt członka rodziny w placówkach wymienionych w ust. 2 pkt 3;

3) usunięcie skutków pożaru, zalania, powodzi, wichury lub katastrofy budowlanej w lokalu albo budynku mieszkalnym zajmowanym przez tę osobę lub jej rodzinę, w zakresie niezbędnym do przywrócenia możliwości zamieszkiwania oraz zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych.

4. Przy ustalaniu zwolnienia za dany miesiąc kalendarzowy uwzględnia się wydatki poniesione w tym miesiącu, w części pokrywanej z własnych środków osoby lub rodziny, po odliczeniu otrzymanej refundacji, dofinansowania, odszkodowania lub pomocy przeznaczonej na pokrycie tego samego wydatku. Tego samego wydatku nie uwzględnia się ponownie w kolejnym miesiącu.

5. Odliczenie wydatków określonych w ust. 3 służy wyłącznie ustaleniu prawa do zwolnienia od opłat. Nie zmienia sposobu ustalania dochodu na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ani przedziału odpłatności określonego w § 4 ust. 1.

6. Zwolnienie obejmuje okres występowania okoliczności stanowiących jego podstawę, nie dłuższy niż okres, na który przyznano usługi opiekuńcze w tym usługi sąsiedzkie i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W przypadku wydatku jednorazowego zwolnienie z tego tytułu dotyczy miesiąca, w którym wydatek został poniesiony.

7. Zbieg kilku przesłanek częściowego zwolnienia nie powoduje sumowania zwolnień. W przypadku spełnienia warunku określonego w ust. 1 stosuje się zwolnienie całkowite.

§ 6. 1. Opłaty za usługi opiekuńcze w tym usługi sąsiedzki i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi pobiera się miesięcznie, po ich wykonaniu. Zestawienie należności sporządza się na podstawie liczby faktycznie wykonanych godzin usług, z uwzględnieniem warunków odpłatności i zwolnień określonych w decyzji administracyjnej oraz zasad obliczania opłaty określonych w § 4 i § 5.

2. Zestawienie przekazuje się osobie zobowiązanej do ponoszenia odpłatności. Zestawienie zawiera miesiąc, którego dotyczy, rodzaj usług, liczbę wykonanych godzin, koszt jednej godziny, wskaźnik odpłatności, zastosowane zwolnienie, kwotę do zapłaty i numer rachunku bankowego Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim.

3. Opłaty wnosi się na rachunek bankowy Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim przelewem lub wpłatą gotówkową na ten rachunek.

§ 7. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kowalewo Pomorskie.

§ 8. Traci moc uchwała nr IV/21/24 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie ustalenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania oraz szczegółowych warunków przyznawania, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich oraz sposobu ich rozliczania (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z 2024 r. poz. 4075).

§ 9. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Uzasadnienie

Projekt określa zasady przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze inne niż świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz usługi sąsiedzkie na terenie gminy Kowalewo Pomorskie. Wykonuje upoważnienie zawarte w art. 50 ust. 6, 6a i 6b ustawy o pomocy społecznej.

Przygotowanie nowej uchwały wynika ze stwierdzenia przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego, rozstrzygnięciem nadzorczym z dnia 29 października 2026 r., znak WNK.IV.4131.114.2026, nieważności uchwały nr XXXIV/208/26 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 29 września 2026 r. Projekt uwzględnia zastrzeżenia organu nadzoru dotyczące zakresu upoważnienia ustawowego, precyzji warunków przyznawania usług oraz określenia przesłanek zwolnienia od opłat.

Warunki przyznawania usług powiązano z rzeczywistymi potrzebami osoby, częstotliwością ich występowania oraz zakresem faktycznie dostępnej pomocy. Łączenie form wsparcia nie wyklucza pomocy wymagającej współdziałania kilku osób. Takie ujęcie uwzględnia znaczenie rzeczywistej dostępności opieki podkreślone w wyroku WSA w Rzeszowie z dnia 7 września 2021 r., II SA/Rz 855/21. Nie wprowadzono ograniczenia usług sąsiedzkich do osób pełnoletnich, zakwestionowanego w wyroku WSA w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 14 maja 2026 r., II SA/Go 176/26.

Projekt uwzględnia zmianę ustawy o pomocy społecznej dokonaną ustawą z dnia 11 czerwca 2026 r. (Dz. U. poz. 974). Standardy świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania wynikają bezpośrednio z ustawy oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 4 sierpnia 2026 r. w sprawie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania (Dz. U. poz. 1067). Uchwała nie przekazuje kierownikowi Ośrodka kompetencji do ustanawiania odrębnych standardów prawa miejscowego.

Zachowano tabelę odpłatności oraz koszt godziny usług w wysokości 0,8% minimalnego wynagrodzenia za pracę dla usług opiekuńczych i sąsiedzkich oraz 2,5% dla specjalistycznych usług opiekuńczych. Wzór pozwala obliczyć stawkę bez odrębnego aktu kierownika Ośrodka. Wymóg określenia kosztu lub jednoznacznego sposobu obliczenia opłaty wynika z wyroku WSA w Poznaniu z dnia 15 czerwca 2016 r., IV SA/Po 213/16. Limit 10 godzin tygodniowo dotyczy wyłącznie usług sąsiedzkich. Rozliczenie obejmuje także przemieszczanie się stanowiące element przyznanych czynności; wyłącza natomiast dojazd wykonawcy przed rozpoczęciem usług i powrót po ich zakończeniu.

Warunki zwolnienia całkowitego i częściowego określono odrębnie i w sposób zamknięty, zgodnie z kierunkiem wykładni przyjętym w wyroku WSA w Olsztynie z dnia 12 lutego 2019 r., II SA/Ol 8/19. Zwolnienie całkowite powiązano z dochodem pozostającym po wskazanych wydatkach, a zwolnienie częściowe w wysokości 30% z określonymi obciążeniami osoby lub rodziny. Próg wydatków wynoszący 20% dochodu i wysokość ulgi stanowią propozycję lokalnej polityki odpłatności. Wydatki przyporządkowano do miesiąca ich poniesienia. Ich odliczanie służy wyłącznie ustaleniu zwolnienia i nie zmienia ustawowej definicji dochodu.

Pominięto termin wnoszenia opłat, uwzględniając stanowisko organu nadzoru oraz wyrok II SA/Ol 8/19. Nie ustanowiono zasad odstępowania od dochodzenia należności po śmierci świadczeniobiorcy, dodatkowych reguł dowodowych ani katalogu obligatoryjnych dokumentów. Zestawienie miesięczne służy rozliczeniu usług z uwzględnieniem warunków wynikających z decyzji administracyjnej i nie zastępuje tej decyzji.

Projekt nie nadaje przepisom mocy wstecznej ani nie zmienia automatycznie indywidualnych decyzji administracyjnych. W § 8 przewidziano uchylenie uchwały z dnia 27 czerwca 2024 r., wobec stwierdzenia nieważności w całości uchwały z dnia 29 września 2026 r.